

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.001.05.2021

00121221

Pani
Janina Mironowicz
Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Białymstoku
Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
ul. Pogodna 22, 15-354 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji celowych
z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na wsparcie dla uprawnionych
podmiotów na ochronę miejsc pracy

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, ul. Pogodna 22, 15-354 Białystok (dalej: <i>WUP lub Urząd</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janina Mironowicz, Dyrektor WUP w Białymstoku od 1 października 2000 roku.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Tomasz Ambrozik, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LBI/5/2021 z 19 stycznia 2021 r. i nr LBI/22/2021 z 16 lutego 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, rzetelności i gospodarności wykorzystania przez WUP dotacji celowych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP) na: - wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy oraz na opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy (art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID²), - świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 oraz na opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy (art. 15gg ust. 1 i 2 ustawy o COVID).
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności działania WUP związane z udzielaniem i rozliczaniem ww. wsparcia. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego.</i>

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez WUP objętych badaniem środków dotacji celowych z FGŚP.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W Urzędzie prawidłowo i rzetelnie rozpatrywano złożone przez uprawnione podmioty wnioski o udzielenie wsparcia na ochronę miejsc pracy. Badanie 80 (z 1322) zaakceptowanych wniosków wykazało, że środki w wysokości 80 643 103,16 zł przeznaczone na wsparcie uprawnionych podmiotów, spełniających wymogi określone w art. 15g ust.1-2 i art.15gg ustawy o COVID. Środki finansowe przekazywano bezzwłocznie, sprawnie i rzetelnie weryfikowano rozliczenia beneficjentów z otrzymanego wsparcia.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200. Ustawa zwana dalej: *ustawą o NIK*.

² Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, ze zm.). Ustawa zwana dalej *ustawą o COVID*.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy (art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID)

1.1. W 2020 roku WUP otrzymał z FGŚP 94 833 097,05 zł na wypłatę świadczeń, o których mowa w art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID,. Do 31 grudnia 2020 roku na ten cel wypłacono uprawnionym podmiotom łącznie 88 917 153,33 zł. Niewykorzystane środki w kwocie 5 000 000 zł zwrócono do Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii (MRPiT), a pozostała na 31 grudnia 2020 r. kwota 915 943,72 zł stanowiła *wpływy do wyjaśnienia*. W wyjaśnieniu zastępca Głównego Księgowego WUP stwierdziła m. in., że *Po całkowitym rozliczeniu środków z art. 15g ustawy o COVID nadwyżki zostaną przekazane do MRPiT*. Według stanu na 31 grudnia 2020 roku nie było zobowiązań z tytułu podpisanych 708 umów na kwotę 105 445 167,03 zł. (akta kontroli str. 6 i 79)

1.2. W 2020 roku do WUP wpłynęło ogółem 2991 wniosków uprawnionych podmiotów o udzielenie wsparcia na ochronę miejsc pracy⁴. I tak, na podstawie art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID wpłynęło 1970 wniosków, w tym 1790 w postaci elektronicznej⁵ i 180 w formie papierowej⁶. Do 31 grudnia 2020 r. WUP rozpatrzył 1969 wniosków⁷ (180 w formie papierowej i 1789 w postaci elektronicznej). Spośród tych 1969 wniosków:

- pozytywnie rozpatrzono 708 wniosków, w tym 42 złożone w formie papierowej i 666 w postaci elektronicznej,
- negatywnie rozpatrzono 93 wnioski, w tym dziewięć złożonych w formie papierowej i 84 w postaci elektronicznej.

Natomiast pozostałe 1168 wniosków (129 złożonych w formie papierowej i 1039 w postaci elektronicznej) zaewidencjonowano w systemie informatycznym VIATOR jako wnioski pozostawione „bez rozpatrzenia”. Spośród tej grupy wniosków:

- 1075 (110 w formie papierowej i 965 w postaci elektronicznej) stanowiły wnioski do których złożono korekty w formie kolejnego wniosku⁸,
- 67 (siedem w formie papierowej i 60 w postaci elektronicznej) zostało wycofanych przez wnioskodawców,
- sześć wniosków (jeden w formie papierowej i pięć w postaci elektronicznej) złożono przedwcześnie,
- w przypadku 17 wniosków (dziewięciu w formie papierowej i ośmiu w postaci elektronicznej) nie usunięto braków formalnych,
- trzy wnioski (dwa w formie papierowej i jeden w postaci elektronicznej) zostały złożone do niewłaściwego urzędu.

Dane dotyczące liczby wniosków złożonych na podstawie art. 15gg ustawy o COVID zostały opisane w pkt 2.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. dyrektor WUP podpisał ogółem 708 umów na kwotę 105 445 167,03 zł z podmiotami występującymi o udzielenie wsparcia na ochronę miejsc pracy ze środków FGŚP. (akta kontroli, str. 4-5 i 79)

1.3. Z tytułu podpisanych umów w 2020 roku WUP wypłacił uprawnionym podmiotom 93,76% (88 917 153,33 zł) środków otrzymanych z FGŚP. Zagadnienie dotyczące niewykorzystania pozostałych środków zostało omówione w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. (akta kontroli str. 6)

⁴ W trybie art. 15g ust. 1-2 i art. 15gg ustawy o COVID.

⁵ Jako dokument elektroniczny opatrzone podpisem kwalifikowanym/zaufanym/osobistym.

⁶ Jako dokument opatrzone własnoręcznym podpisem.

⁷ Jeden wniosek, który wpłynął 30 grudnia 2020 r. został wycofany przez wnioskodawcę 6 stycznia 2021 r.

⁸ Dopiero w dniu 10 sierpnia 2020 r. w systemie VIATOR dodano możliwość złożenia korekty wniosku.

1.4. W okresie objętym kontrolą do WUP nie wpływały skargi z tytułu opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o udzielenie wsparcia na ochronę miejsc pracy (art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID), czy też dotyczące wypłat wsparcia. (akta kontroli str. 10-11)

1.5. WUP zapewnił wnioskodawcom możliwość składania wniosków w siedzibie jednostki, poprzez umiejscowienie na parterze budynku, w punkcie przyjęcia korespondencji, zabezpieczonej, skrzynki podawczej do składania wniosków i innych dokumentów. Jak wyjaśniła kierownik Wydziału FGŚP (Wydział) w uzasadnionych wypadkach, z zachowaniem wszelkich wymogów sanitarnych (przegroda plexi, dezynfekcja rąk, zakryte usta i nos) zapewniono osobistą obsługę interesantów. (akta kontroli str. 12-16)

1.6. W 2020 roku WUP odmówił w formie pisemnej zawarcia z przedsiębiorcą umowy o wypłatę świadczeń w przypadku 93 wniosków, złożonych w trybie art. 15g ustawy o COVID, (4,72% złożonych wniosków na podstawie wymienionego przepisu). W tych przypadkach WUP nie wydawał decyzji administracyjnej. Jak wyjaśniła kierownik Wydziału Zgodnie z art. 15g ust. 17 ustawy o COVID do wypłaty i rozliczania świadczeń wypłacanych ze środków FGŚP, o których mowa w ust. 1 i 1a, oraz środków, o których mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 7-16 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (Dz.U z 2019 r. poz. 669), z wyjątkiem art. 8 ust. 3 pkt 8 oraz art. 13 pkt 2 tej ustawy, oraz przepisy wykonawcze do tej ustawy. Z art. 9 ust. 1 i art. 10 tej ustawy wynika, że przekazanie środków z FGŚP odbywa się na podstawie umowy o wypłatę świadczeń zawartej między dyrektorem wojewódzkiego urzędu pracy a przedsiębiorcą (beneficjentem) W myśl art. 9 ust. 2 tej ustawy, w przypadku stwierdzenia, że przedsiębiorca nie spełnia warunków (tj. podmiot nie jest dotknięty kwalifikowanym spadkiem obrotów albo nie spełnia innych warunków formalnych) dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy w terminie 7 dni roboczych od dnia wpływu kompletnego wniosku o przyznanie świadczeń odmawia w formie pisemnej zawarcia z przedsiębiorcą umowy o wypłatę świadczeń.

(akta kontroli str. 4-5, 12-16 i 22-26)

1.7. Kontrola wypłaty dofinansowania ze środków FGŚP do wynagrodzeń pracowników (uzyskanego na podstawie art. 15g i 15gg ustawy o COVID) odbywała się w ramach wstępnej weryfikacji rozliczenia świadczeń (pierwszy etap). W ramach tego etapu, Urząd analizował rozliczenia wniosków składanych przez przedsiębiorców oraz dokumenty potwierdzające przekazanie środków na rzecz pracowników i opłacenie składek do ZUS oraz odprowadzenie zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych do właściwego urzędu skarbowego⁹. Wstępnego rozliczenia wniosku oraz przedłożonych dokumentów przeprowadzał koordynator wniosku, a następnie był on sprawdzany przez drugą osobę weryfikującą rozliczenie. W celu weryfikacji przedłożonego rozliczenia oraz dokumentów Urząd opracował listy kontrolne – rozliczenie wstępne wniosków składanych na podst. art. 15 g i 15gg ustawy COVID-19. Wstępne rozliczenie wniosku było podpisywane przez dwóch pracowników, a ten dokument zatwierdzał Dyrektor WUP. W wyjaśnieniu kierownik Wydziału stwierdziła, że Zgodnie z danymi przedstawionymi przez koordynatorów, w związku z wstępnym rozliczeniem wniosków stwierdzono, że zwrot niewydatkowanych środków dotyczył 293 wniosków z art. 15 g oraz 61 wniosków z art. 15gg ustawy o COVID. Monitorowania o zwrot środków z FGŚP dokonywano w formie: telefonicznej (164 wezwań telefonicznych z art. 15g i 26 wezwań telefonicznych z art.15gg, monitu e-mailowego (46 wezwań z art. 15g), wezwań do zwrotu środków (8 wezwań z art. 15g i 6 wezwań z art. 15gg). W wyniku zwrotów dokonanych przez samych przedsiębiorców oraz na skutek wezwań do zwrotu środków na rachunek tut. urzędu wpłynęła łączna kwota 10 816 636,14 zł, w tym art. 15g – 8 598 639,54 zł i art. 15gg – 2 217 996,66 zł. W dalszej części wyjaśnienia kierownik Wydziału podała, że w elektronicznym systemie obsługi wniosków VIATOR w dniu 20.10.2020r. wprowadzono 2-etapowe rozliczenie wniosku, w tym w ramach końcowej weryfikacji dokumentacji, potwierdzającej wykorzystanie środków z FGŚP udostępniono usługę weryfikacji danych rozliczenia w zakresie osób ubezpieczonych, wymiaru czasu pracy i podstawy składek ZUS za poszczególne miesiące

⁹ Wyciągi bankowe, potwierdzenia przelewów potwierdzające przekazanie środków na konta pracowników, ZUS i urzędów skarbowych.

objęte wnioskiem z danymi ZUS. Brak jest tej usługi w zakresie wstępnej weryfikacji rozliczenia. (akta kontroli str. 12-16, 44-48 i 60-76)

1.8. W okresie objętym kontrolą WUP nie przeprowadzał u wnioskodawców kontroli prawidłowości wydatkowania środków FGŚP na wypłatę świadczeń. W wyjaśnieniu kierownik Wydziału stwierdziła, że Wprawdzie WUP nie przeprowadzał kontroli u przedsiębiorców z realizacji przekazania pracownikom dofinansowania do wynagrodzeń ze środków FGŚP, jednakże w ramach pierwszego etapu rozliczania przekazanych świadczeń, dokonywał szczegółowej weryfikacji wydatkowania środków z Funduszu na podstawie przedkładanych przez przedsiębiorców rozliczeń i dokumentów. Drugi etap rozliczania świadczeń, zgodnie z art 15g ust. 17b pkt 2 ustawy o COVID-19 przez wojewódzkie urzędy pracy w drodze końcowej weryfikacji dokumentacji, potwierdzającej wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem świadczeń i środków oraz ostatecznego zatwierdzenia przekazanego rozliczenia otrzymanych środków na rzecz ochrony miejsc pracy z FGŚP może zostać dokonany w okresie 3 lat od dnia upływu terminu do złożenia rozliczenia i dokumentacji potwierdzającej dane zawarte w rozliczeniu. Ten sam tryb postępowania dotyczy wniosków składanych na podstawie art. 15gg ustawy o COVID-19. (akta kontroli str. 12-16)

1.9. W 2020 roku, na podstawie art. 15g ustawy o COVID, wypłacono uprawnionym podmiotom łącznie 88 917 153,33 zł. Na rachunek Urzędu beneficjenci zwrócili niewykorzystane środki w kwocie 8 598 639,54 zł. W wyjaśnieniu kierownik Wydziału stwierdziła między innymi, że Z uwagi na przyjęty w tut. urzędzie schemat księgowania zwrotów brak jest możliwości wskazania konkretnych kwot zwróconych środków wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem (wydział finansowy nie prowadzi takiej analityki)¹⁰. (akta kontroli str. 6-7 i 12-16)

1.10. Szczegółowymi badaniami kontrolnymi objęto 10 z 93 wniosków niezaakceptowanych w sprawie udzielenia wsparcia w trybie art. 15g ust.1 i 2 ustawy o COVID¹¹. Analiza wykazała między innymi, że:

1. Od momentu wpływu wniosku do WUP do jego rozpatrzenia upłynęło od dwóch do 11 dni.
2. We wszystkich sprawach przedsiębiorcy byli niezwłocznie informowani o braku akceptacji wniosku (w tym samym dniu, w którym dyrektor WUP podpisał pismo o braku akceptacji wniosku, przedsiębiorca był informowany za pośrednictwem portalu: praca.gov.pl).
3. W ośmiu sprawach przesłanką niezaakceptowania wniosku było naruszenie przez przedsiębiorcę przepisu art. 15g ust. 16 ustawy o COVID (przedsiębiorca występował o świadczenie za miesiące poprzedzające złożenie wniosku). W jednym przypadku zachodziły przesłanki do ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy, a w kolejnym zastrzeżenia WUP budziła wysokość obniżenia wymiaru czasu pracy.

(akta kontroli str. 51-53)

1.11. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. nierozpatrzony pozostawał jeden wniosek, złożony w Urzędzie przez przedsiębiorcę w trybie art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID. Wniosek ten wpłynął do Urzędu 30 grudnia 2020 r. Przedsiębiorca wycofał go 6 stycznia 2021 r. (akta kontroli str. 57)

¹⁰ Pełny tekst wyjaśnienia kierownik Wydziału FGŚP został przytoczony w pkt 1.7. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹¹ Jako kryterium wyboru wniosków do kontroli przyjęto najwyższą kwotę wsparcia o jaką występował uprawniony podmiot. W przypadku 10 analizowanych spraw przedsiębiorcy wnioskowali o udzielenie wsparcia na łącznie 4 219 388,84 zł (od 83 111,88 zł do 2 081 039,19 zł).

1.12. Badaniami objęto 40 z 708 wniosków zaakceptowanych w sprawie udzielenia przedsiębiorcom wsparcia w trybie art. 15g ust.1 i 2 ustawy o COVID¹², w tym 20 złożonych w formie papierowej. Analiza wykazała między innymi, że:

1. Wnioski od momentu wpływu do WUP były rozpatrywane w terminie od jednego do siedmiu dni.
2. We wszystkich przypadkach pracownicy Wydziału weryfikowali wnioski pod względem spełnienia kryteriów dofinansowania przez przedsiębiorcę. W celu weryfikacji przedłożonego wniosku oraz wymaganych dokumentów Urząd opracował listę kontrolną dotyczącą przyznania świadczenia w trybie 15g ustawy COVID-19. Na przykład:
a) sprawdzano dane przedsiębiorcy z wydrukiem odpisu aktualnego KRS,
b) weryfikowano rachunek bankowy na podstawie wydruku z wpisu podmiotów do tzw. białej listy podatników VAT, c) sprawdzano, czy do wniosku załączono wykaz pracowników. W tych sprawach nie zachodziły przesłanki do odrzucenia wniosku.
3. W każdej analizowanej sprawie wypłata wsparcia (łącznie 55 014 589,15 zł) nastąpiła na warunkach określonych w umowie o wypłatę świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy.
4. W przypadku 20 badanych wniosków złożonych do WUP w formie elektronicznej terminy wypłat środków od momentu ich złożenia wynosiły od dwóch do ośmiu dni, w przypadku 20 wniosków złożonych w formie papierowej od trzech do 13 dni.
5. O złożeniu do WUP wniosku w formie papierowej decydował przedsiębiorca. Analizowanych 20 wniosków złożonych w tej formie zostało wprowadzonych do systemu VIATOR w terminie od jednego do sześciu dni, przy czym zdecydowana większość spośród nich została wprowadzona już następnego dnia.
6. We wszystkich 40 sprawach pracownicy Wydziału, w ramach wstępnej weryfikacji rozliczenia, analizowali, czy beneficjenci otrzymujący świadczenie spełnili warunki umów o wsparcie, w tym m.in. dotyczące wypłaty wynagrodzeń pracownikom (odprowadzając od nich należne składki oraz zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych). We wszystkich tych sprawach przedsiębiorcy przedłożyli stosowne rozliczenie oraz dokumenty potwierdzające przekazanie świadczeń na rzecz pracowników, odprowadzenie należnych składek i zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych. W każdym przypadku beneficjenci złożyli oświadczenie o niewypowiedzeniu umów o pracę w okresie pobierania świadczeń. Także we wszystkich sprawach dochowano terminu przeprowadzenia wstępnej weryfikacji określonego w art. 15g ust. 17b ustawy o COVID. Wstępne rozliczenie wniosku było podpisywane przez dwóch pracowników, a ten dokument zatwierdzał Dyrektor WUP.
7. We wszystkich sprawach przedsiębiorcy złożyli w Urzędzie oświadczenia i stosowne dokumenty potwierdzające przekazanie świadczeń na rzecz pracowników.
8. W każdej badanej sprawie, przedsiębiorca wraz z przekazaniem do WUP rozliczenia złożył również oświadczenie o spełnieniu warunków udzielenia wsparcia.
9. W przypadku 24 z 40 wniosków przedsiębiorcy przekazali do WUP stosowne rozliczenie z wykorzystania wsparcia w terminie określonym w umowie o wypłatę świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy, to jest do 30 dni po otrzymaniu ostatniej transzy świadczenia. W 16 przypadkach rozliczenie wpłynęło do WUP po upływie od 31 do 147 dni. W pięciu przypadkach przedsiębiorcy wykorzystali w całości otrzymane środki. Natomiast w 35 z 40 sprawach przedsiębiorcy dokonali zwrotu (na rachunek WUP) niewykorzystanych środków na łącznie 4 227 590,94 zł, przy czym: siedmiu przedsiębiorców zwróciło w terminie umownym (30 dni) i w pełnej wysokości 569 795,73 zł, pięciu po terminie 596 267,68 zł, a 23 (z 35) przedsiębiorców zwróciło część niewykorzystanych środków na łącznie 1 821 057,56 zł w terminie,

¹² Jako kryterium wyboru wniosków do kontroli przyjęto najwyższą kwotę wsparcia o jaką występował uprawniony podmiot. W przypadku 40 analizowanych spraw przedsiębiorcy wnioskowali o udzielenie wsparcia na łącznie 55 014 589,15 zł (od 3 365,31 zł do 8 705 965,29 zł). Tym 40 podmiotom wypłacono w 2020 roku łącznie 45 885 782,31 zł.

a 1 240 469,97 zł po upływie terminu umownego. W wyjaśnieniu kierownik Wydziału stwierdziła, że WUP podejmował działania wobec beneficjentów, którzy nie wywiązali się w terminie z obowiązku rozliczenia otrzymanych świadczeń z FGŚP na rzecz ochrony miejsc pracy, poprzez wysyłanie: a) wiadomości e-mailowych z wezwaniem do złożenia rozliczenia; b) wysyłanie wezwań do złożenia rozliczenia drogą elektroniczną za pośrednictwem portalu praca.gov.pl; c) wezwań do złożenia rozliczenia drogą pocztową za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. W ramach bieżącego monitoringu, koordynatorzy telefonicznie informowali beneficjentów o terminie rozliczenia wniosków złożonych na podstawie art. 15g lub 15gg ustawy o COVID.

10. Z uwagi na przyjęty w Urzędzie system księgowania zwrotów, nie jest możliwe wskazanie konkretnych kwot środków zwróconych przez przedsiębiorców, które zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem. Jak stwierdziła kierownik Wydziału, Wydział Finansowy nie prowadził analityki w takiej szczegółowości. Pełny tekst wyjaśnienia kierownika Wydziału przytoczono w pkt 1.7. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. (akta kontroli str. 60-67 i 77-79)

2. Świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy (art. 15gg ustawy o COVID)

2.1. Kwota środków otrzymanych z FGŚP w 2020 roku na świadczenia, które zostały wypłacone na podstawie art. 15gg ustawy o COVID wynosiła 59 168 896,46 zł. Do 31 grudnia 2020 roku na ten cel wypłacono uprawnionym podmiotom łącznie 51 509 335,97 zł. Saldo zobowiązań na koniec 31 grudnia 2020 roku wynosiło 4 661 924,82 zł. Zobowiązania wynikają z terminów płatności miesięcznych transz. W przypadku 134 beneficjentów ostatnia transza była z terminem płatności w styczniu 2021 roku, a w przypadku sześciu dwie ostatnie transze miały termin płatności również w styczniu 2021 roku. Uwzględniając kwoty wypłacone beneficjentom i powstałe zobowiązania do wykorzystania na cele określone w art. 15gg ustawy o COVID pozostała jeszcze kwota 2 997 635,67 zł. Jak stwierdziła zastępca głównego księgowego WUP Na dzień 31.12.2020 r. niewydatkowane środki z art.15gg pozostały na rachunku bankowym FGŚP celem opłacenia pozostałych zobowiązań z tytułu art.15gg (II i III transze oraz nowe wnioski 15gg). (akta kontroli str. 6-9)

2.2. Na podstawie art. 15gg ustawy o COVID w 2020 roku do WUP wpłynęło ogółem 1021 wniosków podmiotów o udzielenie wsparcia na ochronę miejsc pracy. Wszystkie wnioski złożono w postaci elektronicznej. WUP rozpatrzył 1003 wnioski¹³. Spośród tych 1003 wniosków:

- pozytywnie rozpatrzono 614 wniosków,
- negatywnie rozpatrzono pięć wniosków.

Natomiast pozostałe 384 wnioski zaewidencjonowano w systemie informatycznym VIATOR jako wnioski pozostawione „bez rozpatrzenia”. Spośród tej grupy wniosków:

- 274 stanowiły wnioski do których złożono korekty w formie kolejnego wniosku¹⁴,
- 109 zostało wycofanych przez wnioskodawców,
- w przypadku jednego wniosku nie usunięto braków formalnych.

(akta kontroli str. 49-50)

¹³ 18 wniosków zostało złożonych w grudniu 2020 r., a część z nich nawet w drugiej połowie miesiąca. Wnioski wymagały korekty (uzupełnienia) i były w trakcie opracowywania ich oceny merytorycznej.

¹⁴ Dopiero w dniu 10.sierpnia 2020 r. w systemie VIATOR dodano możliwość złożenia korekty wniosku.

2.3. Zgodnie z art. 15gg ust. 25 ustawy o COVID wnioski w trybie tego przepisu mogły być składane do WUP wyłącznie w formie elektronicznej.

2.4. W okresie objętym kontrolą do WUP nie wpływały skargi z tytułu opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o udzielenie dofinansowania na ochronę miejsc pracy (art. 15gg ustawy o COVID), czy też dotyczące wypłat dofinansowania. (akta kontroli str. 10-11)

2.5. Urząd, w celu wyeliminowania przypadków ponownego wsparcia pracowników do których zostało przekazane dofinansowanie ze środków FGŚP na podst. art. 15g ustawy o COVID, opracował listę kontrolną do wniosku o przyznanie świadczeń na podstawie art. 15gg cytowanej ustawy, m.in. na podstawie której weryfikowano poprawność danych wykazanych we wniosku.

Jak wyjaśniła kierownik Wydziału FGŚP *W oparciu o pytania zawarte w liście kontrolnej pracownicy, opracowując wniosek pod względem merytorycznym i rachunkowym sprawdzali w systemie VIATOR oraz na podstawie posiadanych dokumentów (np. wykazów pracowników, kopii porozumień) czy do dofinansowania ze środków FGŚP nie zostali zgłoszeni ponownie ci sami pracownicy, na których przyznano świadczenia na okres 3 miesięcy. Ponadto, w dniu 19 czerwca 2020 r. w systemie VIATOR wprowadzono usługę weryfikacji wniosków w zakresie danych wnioskodawcy, tj. czy istnieje w CEIDG/KRS/REGON na datę 31 marca 2020 r., na dzień złożenia wniosku i aktualnie (z uwzględnieniem zawieszenia działalności), czy dla wnioskodawcy o numerze NIP istnieje w tym lub innym WUP złożony inny wniosek.* (akta kontroli str. 12-16 i 42-43)

2.6. WUP w 2020 roku wydał w formie decyzji administracyjnej pięć odmów przyznania przedsiębiorcom dofinansowania (0,49% wniosków złożonych na podstawie art. 15gg ustawy o COVID). W tych przypadkach przedsiębiorcy nie wnieśli odwołania do samorządowego kolegium odwoławczego. (akta kontroli str. 49-50 i 27-39)

2.7. Problematyka dotycząca sposobu weryfikowania przez WUP spełnienia przez wnioskodawcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom z otrzymanego dofinansowania została omówiona w pkt 1.7. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. (akta kontroli str. 12-16, 44-48 i 60-76)

2.8. W okresie objętym kontrolą WUP nie przeprowadzał kontroli u wnioskodawców w zakresie prawidłowości wydatkowania środków FGŚP na wypłatę świadczeń. Wyjaśnienie kierownik Wydziału FGŚP zostało przytoczone w pkt 1.8. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. (akta kontroli str. 12-16)

2.9. Na podstawie art. 15gg ustawy o COVID w 2020 roku wypłacono uprawnionym podmiotom łącznie 51 509 335,97 zł, na rachunek Urzędu beneficjenci zwrócili niewykorzystane środki na łącznie 2 217 996,66 zł. Wyjaśnienie kierownik Wydziału FGŚP zostało przytoczone w pkt 1.9. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. (akta kontroli str. 6-7 i 12-16)

2.10. Szczegółowymi badaniami kontrolnymi objęto wszystkie pięć niezaakceptowanych wniosków w sprawie o udzielenia wsparcia w trybie art. 15gg ustawy o COVID¹⁵. Analiza wykazała między innymi, że:

1. Od momentu wpływu wniosku do WUP do jego rozpatrzenia upłynęło od czterech do siedmiu dni.
2. We wszystkich sprawach przedsiębiorcy byli niezwłocznie informowani o braku akceptacji wniosku (w tym samym dniu, w którym dyrektor WUP podpisał decyzję o nieprzyznaniu świadczenia, przedsiębiorca był informowany za pośrednictwem portalu: praca.gov.pl).
3. Głównymi przesłankami niezaakceptowania wniosku były: a) niespełnienie przez przedsiębiorcę warunków do przyznania świadczenia na podstawie przepisu art. 15gg ustawy o COVID, b) występowanie o przyznanie świadczenia przez podmiot

¹⁵ W przypadku tych pięciu analizowanych spraw przedsiębiorcy wnioskowali o udzielenie wsparcia na łącznie 583 652,16 zł (od 3 062,43 zł do 519 411,27 zł).

nieuprawniony, c) skorzystanie wcześniej przez przedsiębiorcę z maksymalnego trzymiesięcznego dofinansowania. (akta kontroli str. 54-56)

2.11. Na 31 grudnia 2020 r. nierozpatrzonych pozostawało 18 wniosków, złożonych przez przedsiębiorców w trybie art. 15gg ustawy o COVID. Badaniami objęto 10 wniosków. Wszystkie wnioski wpłynęły do Urzędu w okresie od 3 do 30 grudnia 2020 r. Osiem spośród nich wymagało dokonania uzupełnienia, co niewątpliwie miało wpływ na wydłużenie ich ostatecznego załatwienia. Na 31 grudnia 2020 r. analizowane wnioski były rozpatrywane od jednego do 28 dni. Ostatecznie w styczniu 2021 r. w dziewięciu sprawach wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie, a jeden wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia (wnioskodawca nie uzupełnił braków formalnych). (akta kontroli str. 58-59)

2.12. Badaniami kontrolnymi objęto 40 z 614 wniosków zaakceptowanych w sprawie udzielenia przedsiębiorcom wsparcia w trybie art. 15gg ustawy o COVID¹⁶. Wszystkie wnioski zostały złożone w postaci elektronicznej. Analiza wykazała między innymi, że:

1. Wszystkie wnioski zostały złożone do dyrektora WUP właściwego ze względu na siedzibę podmiotu.
2. Stosownie do przepisu art. 15gg ust. 25 ustawy o COVID wnioski w trybie tego przepisu były składane do WUP w formie elektronicznej.
3. Wnioski od momentu wpływu do WUP były rozpatrywane w terminie od jednego do 12 dni.
4. We wszystkich przypadkach pracownicy Wydziału FGŚP weryfikowali wnioski pod względem spełnienia kryteriów dofinansowania przez przedsiębiorcę, w tym określonych w art. 15gg ust. 9 i 10 ustawy. W celu weryfikacji przedłożonego wniosku oraz dokumentów Urząd opracował listę kontrolną dotyczącą przyznania świadczenia w trybie 15gg ustawy COVID-19. Na przykład: a) sprawdzano dane przedsiębiorcy z wpisem do CEiDG, b) weryfikowano rachunek bankowy na podstawie wydruku z wpisu podmiotów do tzw. białej listy podatników VAT, c) sprawdzano, czy do wniosku załączono wykaz pracowników.
5. W każdej analizowanej sprawie, wniosek był weryfikowany pod kątem zakazu dofinansowania tych pracowników, którzy byli objęci dofinansowaniem wynikającym z wniosków składanych m. in. na podstawie art. 15g i 15gg ustawy o COVID. Głównym źródłem danych w tych sprawach był system informatyczny VIATOR. Natomiast dokumentowanie tych czynności odbywało się w formie adnotacji pracownika Wydziału na liście kontrolnej.
6. W przypadku 38 z 40 wniosków terminy wypłat środków od momentu złożenia do WUP wniosku o dofinansowanie wynosiły od czterech do 14 dni, a w dwóch sprawach termin ten wynosił odpowiednio: 18 i 19 dni.
7. W 35 z 40 sprawach pracownicy Wydziału, w ramach wstępnej weryfikacji rozliczenia, analizowali, czy beneficjenci otrzymujący świadczenie spełnili warunki dotyczące wypłaty wynagrodzeń pracownikom (odprowadzając od nich należne składki oraz zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych) oraz zakazu wypowiedzania umowy o pracę z przyczyn niedotyczących pracownika (art. 15gg ust. 8 ustawy o COVID). We wszystkich tych sprawach przedsiębiorcy przedłożyli stosowne rozliczenie oraz dokumenty potwierdzające przekazanie świadczeń na rzecz pracowników, odprowadzenie należnych składek i zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych. Ponadto, przedsiębiorcy złożyli oświadczenie o niewypowiedzeniu umów o pracę w okresie pobierania świadczeń. W pozostałych trzech sprawach termin rozliczenia świadczenia nie upłynął, w jednej sprawie świadczenie jest w trakcie realizacji, a w jednym przypadku przedsiębiorca zrezygnował z dofinansowania i zwrócił na rachunek Urzędu dotychczas otrzymane środki w ramach pierwszej transzy.

¹⁶ Jako kryterium wyboru wniosków do kontroli przyjęto najwyższą kwotę wsparcia o jaką występował uprawniony podmiot. W przypadku 40 analizowanych spraw przedsiębiorcy wnioskowali o udzielenie wsparcia na łącznie 36 431 864,45 zł (od 342 080,13 zł do 5 845 499,28 zł). Tym 40 podmiotom wypłacono w 2020 roku łącznie 34 757 320,85 zł.

8. W przypadku 32 z 40 wniosków przedsiębiorcy przekazali do WUP stosowne rozliczenie wykorzystania wsparcia w ustawowym terminie, to jest do 30 dni po otrzymaniu ostatniej transzy świadczenia. W trzech przypadkach rozliczenie wpłynęło do WUP po upływie od 33 do 49 dni. W pozostałych trzech sprawach termin rozliczenia świadczenia nie upłynął, w jednej sprawie świadczenie jest w trakcie realizacji, a w jednym przypadku przedsiębiorca zrezygnował z dofinansowania i zwrócił na rachunek Urzędu dotychczas otrzymane środki w ramach pierwszej transzy. Wyjaśnienie kierownik Wydziału zostało przytoczone w pkt 1.12. ppkt 9 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. W 34 z 40 sprawach przedsiębiorcy w wymaganym terminie dokonali zwrotu (na rachunek WUP) niewykorzystanych środków na łącznie 1 495 909,16 zł. W dwóch sprawach zwrócono środki na łącznie 72 312,38 zł po upływie terminu, w trzech sprawach termin rozliczenia świadczenia nie upłynął, a w jednej sprawie świadczenie jest w trakcie realizacji. Ustalono, że przedsiębiorcy nie dokonywali zwrotu środków, o których mowa w art. 15gg ust. 23 ustawy o COVID.
9. Z uwagi na przyjęty w Urzędzie system księgowania zwrotów, nie jest możliwe wskazanie konkretnych kwot środków zwróconych przez przedsiębiorców, które zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem. Pełny tekst wyjaśnienia kierownika Wydziału przytoczono w pkt 1.7. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.
(akta kontroli str. 12- 16 i 68-79)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

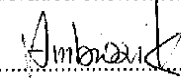
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

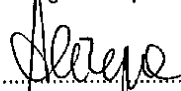
Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, 9 marca 2021 r.

Kontroler:
Tomasz Ambrozik
doradca ekonomiczny

.....
podpis

p. o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Agata Ciupa

.....
podpis